

	<b>СИЛАБУС</b> Навчальної дисципліни «Сільськогосподарська меліорація»
<b>ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ</b>	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	Спеціальність 201 «Агрономія»
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Агрономія
Курс, семестр	2 курс 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., лабораторних занять – 24 год. (денна форма здобуття освіти); лекцій 4 год, лабораторних занять – 2год. (заочна форма здобуття освіти) Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
ННІ/факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова
Контактні данні розробника(ів)	Оксана Біленко, к.с.г.н., ст.викладач, Контакти:каб. 32, навчальний корпус 1 e-mail: <a href="mailto:oksana.bilenko@pdau.edu.ua">oksana.bilenko@pdau.edu.ua</a> : сторінка викладача: <a href="https://www.pdau.edu.ua/people/bilenko-oksana-pavlivna">https://www.pdau.edu.ua/people/bilenko-oksana-pavlivna</a>
<b>МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ</b>	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Ботаніка, Неорганічна та органічна хімія, Фізична і колоїдна хімія, Фізика з основами біофізики, Агрометеорологія, ґрунтознавство.
Компетентності	<b>загальні:</b> ЗК 2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих й аграрних наук. ЗК 4. Здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності. <b>фахові:</b> ФК 1 Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).
Результати навчання	РН 2. Коректно використовувати доцільні математичні і статистичні методи та інформаційні технології у професійній діяльності. РН 4. Використовувати сучасні досягнення науки та передового досвіду для проектування і удосконалення технологічних процесів із вирощування високоякісної продукції рослинництва.
<b>РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК(SOFT SKILLS)</b>	
	Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти низки соціальних навичок: допитливість, ініціативність, критичне мислення; здатність брати на себе відповідальність; адаптивність; уміння приймати рішення.
Мета вивчення навчальної дисципліни	познайомити здобувачів вищої освіти з основними видами меліорацій та сформувати практичні навички з організації комплексу меліоративних заходів для раціонального використання меліоративних земель, забезпечуючи високу економічну ефективність вкладених в меліорацію коштів та вміння застосовувати їх при вирішенні професійних завдань у галузі агрономії.

Методи навчання	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж), практичні методи (лабораторні завдання, робота з навчально-методичною літературою); методи формування пізнавальних інтересів (метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти), методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни), комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій); методи усного контролю (опитування), методи письмового контролю (самостійна робота).
Програма навчальної дисципліни	<b>Тема 1.</b> Загальні відомості про меліорацію земель. Основи гідротехнічної меліорації земель.
	<b>Тема 2.</b> Способи та режими зрошування сільськогосподарських культур.
	<b>Тема 3.</b> Дощування, поверхневе та внутрішньогрунтове зрошування. Мікрозрошення.
	<b>Тема 4.</b> Зрошувальна система і її елементи, джерела води для зрошення.
	<b>Тема 5.</b> Регулювання водного режиму перезволожених земель. Культуртехнічна меліорація, освоєння і використання осушених земель.
	<b>Тема 6.</b> Хімічна і фітомеліорації. Агротехнічна меліорація.
	<b>Тема 7.</b> Ландшафтні меліорації. Захист ґрунтів від водної та вітрової ерозії.
	<b>Тема 8.</b> Агролісотехнічна меліорація. Відновлення лісополос.
<b>ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ</b>	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до Силabusу
<b>ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ</b>	
- щодо термінів виконання та перескладання	Навчальні завдання, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані вчасно, тобто у встановлений термін відповідно до навчального розкладу. Перескладання результатів поточного контролю здобувачем відбуваються за поважних причин у нього, але із дозволу дирекції ННІ АСЕ. Лабораторні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу на 30% оцінку. Порядок повторного проходження контрольних заходів в Університеті регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ» ( <a href="https://bitly.ws/SUfG">https://bitly.ws/SUfG</a> ) та «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ» ( <a href="https://bitly.ws/TuYe">https://bitly.ws/TuYe</a> ). Відповідно до локальної нормативної бази повторне складання підсумкового контролю допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, котра формується директором навчально-наукового інституту, за участю кафедри, відповідальної за реалізацію освітнього компоненту. Оцінка, яка отримана в результаті другого повторного складання заліку, є остаточною. Складання заліку для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз на підставі заяви здобувача вищої освіти.
- щодо академічної доброчесності	Обов'язковою вимогою для здобувачів вищої освіти є дотримання вимог нормативно-правових актів щодо академічної доброчесності, які наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ ( <a href="https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichnadobrochesnist">https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichnadobrochesnist</a> ). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. У разі виявлення академічної недоброчесності здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати його.
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим (в оф-лайн, чи в он-лайн режимах). Навчання здобувачів вищої освіти передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної

	навчальної роботи викладача. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності, при цьому здобувач має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання lms moodle про стан виконання завдань
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням відповідного освітнього компонента та його частини. Таке право регламентується «Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ» ( <a href="https://bitly.ws/SUg9">https://bitly.ws/SUg9</a> ). З метою визнання та перезарахування результатів навчання здобувач вищої освіти звертається до викладача із документами, які підтверджують результати навчання, про отримання яких заявив здобувач (сертифікати, свідоцтва, довідки тощо).
- щодо оскарження результатів оцінювання	У разі незгоди із отриманою оцінкою, а також у випадку неможливості спільного врегулювання ситуації, здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. У цьому випадку здобувач подає апеляційну заяву на ім'я ректора. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті». Нормативно-правові акти стосовно оскарження результатів навчання наведені на сторінці «Положення про освітню діяльність» сайту ПДАУ ( <a href="https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitynyudiyalnist">https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitynyudiyalnist</a> ).

#### РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

основні:

1. Зрошення сільськогосподарських культур способом дощування. навчальний посібник (стереотипне видання). Херсон: ОЛДІ. ПЛЮС, 2024.-448с.
2. Глушценко Л.Д., Олєпіра Р.В., Сокирка М.П. Меліорація кислих і лужних ґрунтів Полтавщини підвищення їх родючості: навчальний посібник - Полтава, 2022. -104с.
3. Ромащенко М.І., Журавльов О.В., Шатковський А.Р., Методологічні засади та техніко-технологічні аспекти реалізації оптимальних режимів зрошення в умовах зміни клімату. монографія - Херсон: ОЛДІ - ПЛЮС, 2023,-504с.
4. Ромащенко М.І., Рокошинський А.М., Корнієнко В.М., Калеников А.Т. Краплинне зрошення. навчальний посібник (стереотипне видання)- Херсон: ОЛДІ - ПЛЮС, 2024,-300с.
5. Ушкаренко В.О., Возжегова Р.А. Голобородько С.П., Коковіхін С.П. Методика польового дослідження (зрошуване землеробство) навчальний посібник (стереотипне видання)- Херсон: ОЛДІ - ПЛЮС, 2024,-448с.
6. Шатковський А.Р., Журавльов О.В Наукові основи технологій краплинного зрошення сільськогосподарських культур. монографія - Херсон: ОЛДІ - ПЛЮС, 2021,-440с.

допоміжні:

1. Біленко О. П. Актуальність підготовки спеціалістів з агрономії до експлуатації зрошуваних земель в умовах зміни клімату. *Аграрні науки та продовольство в сучасній системі освіти : матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі аграрних наук та продовольства* (м.Одеса, 2серпня-10вересня 2021р.) – Одеса : Видавничий дім «Гельветика»,2021. –76с. (С.17-19).
2. Біленко О. П. Сучасний підхід в підготовці агрономів до використання меліоративних заходів. *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року).* – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 1491 с. (С.1109 -1113).
3. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М. Лісові меліорації : підруч.; за ред. В.Ю. Юхновського. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 282 с.
4. Назаренко І.І., Смага І.С., Польчина С.М., Черлінка В.Р. Землеробство та меліорація. Підручник. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 543 с.
5. Лозовицький П.С. Меліорація ґрунтів та оптимізація ґрунтових процесів. Підручник – 2014 - 528 с.
6. Рокочинський А. М., Сапсай Г. І., Муранов В. Г. Основи гідромеліорації : навч. посіб.; за ред. проф. А. М. Рокочинського. – Рівне : НУВГП, 2014. – 255 с.

7. Лозовіцький П.С. Меліорація ґрунтів та оптимізація ґрунтових процесів. Підручник. -К.: – 2014 - 528 с.
8. Яворовський П.П. Екологічно орієнтоване лісівництво: навч. посіб. - Київ: Наукова столиця, 2019. 460 с

Інформаційні ресурси:

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України. URL : [dir@dnsgb.kiev.ua](mailto:dir@dnsgb.kiev.ua) .

1. Наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України – [dir@dnsgb.kiev.ua](mailto:dir@dnsgb.kiev.ua)
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – [nlu@csl.freenet.kiev.ua](mailto:nlu@csl.freenet.kiev.ua)
3. Сайт Відділення служби аналізу світового сільськогосподарського виробництва при Міністерстві сільського господарства уряду США
4. Загальноєвропейська система MСYF S (MARS Crop Yield Forecasting System) для прогнозування врожайності сільгоспкультур (в рамках програми моніторингу агроресурсів MARS) Об'єднаного дослідного центру Європейської Комісії JRC <http://mars.jrc.it/>
5. ВОДНО-МЕЛІОРАТИВНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ <http://agrofoundation.lviv.ua>
6. Системи краплинного зрошення України <http://www.ua.all.biz/uk/buy/goods/?group=1081355>

Рекомендовані онлайн-курси (неформальна освіта)

Сільськогосподарські меліорації: електронний підручник. Режим доступу:

[http://nmcbook.com.ua/product\\_info.php?products\\_id=113](http://nmcbook.com.ua/product_info.php?products_id=113)

Основи гідротехнічної меліорації лісових земель: електронний підручник. Режим доступу:

<https://mltkcloud.lcloud.in.ua/ebook/1485>

*Основи меліорації і ландшафтознавства.* електронний підручник. Режим доступу: <https://vukladach.pp.ua/My>

Лісові культури і лісомеліорація електронний підручник. Режим доступу:

<https://mltkcloud.lcloud.in.ua/ebook/1823>

Реквізити  
затвердження

Затверджено на засіданні кафедри землеробства і агрохімії від 29 серпня 2024 року  
№ 37

Додатки  
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти		
	Виконання лабораторної роботи та її захист	Опрацювання завдань самостійної роботи	Разом
<b>Тема 1.</b> Загальні відомості про меліорацію земель. Основи гідротехнічної меліорації земель	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
<b>Тема 2.</b> Способи та режими зрошування сільськогосподарських культур.	<b>25</b>	<b>5</b>	<b>30</b>
<b>Тема 3.</b> Дощування, поверхневе та внутрішньогрунтове зрошування. Мікрозрошення.	<b>10</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
<b>Тема 4.</b> Зрошувальна система і її елементи, джерела води для зрошення.	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
<b>Тема 5.</b> Регулювання водного режиму перезволожених земель. Культуртехнічна меліорація, освоєння і використання осушених земель.	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
<b>Тема 6.</b> Хімічна і фітомеліорації. Агротехнічна меліорація.	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
<b>Тема 7.</b> Ландшафтні меліорації. Захист ґрунтів від водної та вітрової ерозії.	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
<b>Тема 8.</b> Агролісотехнічна меліорація. Відновлення лісополос.	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
Індивідуальне завдання (контрольна робота)			
	<b>60</b>	<b>40</b>	<b>100</b>

## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИДІВ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

### Виконання лабораторних робіт та їх захист

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Відмінне виконання лабораторної роботи: розрахунки виконані правильно, сформовані повні висновки, здобувач надає повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), що свідчить про можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Достатній	4	Виконання лабораторної роботи вище середнього рівня, розрахунки виконані правильно, здобувач відповідає повністю або з незначними неточностями (не менше 75% потрібної інформації).
Задовільний	3	Виконання лабораторної роботи на достатньому рівні: розрахунки виконані не менше 60% та мають незначні помилки. Здобувач неповністю може пояснити їх, але розуміє принцип розрахунків.
Низький	2	Виконання лабораторної роботи відповідає мінімальним критеріям. Здобувач не може пояснити принцип розрахунків, відповідь коротка із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації). Це дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за критерієм нижче середнього
Недостатній	1	Був присутній на лабораторному занятті, але не виконав роботу.

### Виконання завдань самостійної роботи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем повністю виконано завдання і надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації)
Достатній	4	Здобувачем виконано завдання і надана достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями
Задовільний	3	Здобувачем надана достатня відповідь (не менше 50% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями
Низький	2	Здобувачем надана неповна відповідь (менше 50% потрібної інформації та незначні помилки)
Недостатній	1	Здобувачем надана коротка відповідь із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації)

